

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014) Tekst: Deuteronomium 24, 19 - 22 Dankdag
--

Broeders en zusters,

1. **Zingen : Psalm 128 : 1 en 3**
2. **Gebed voor de opening van het Woord**
3. **Schriftlezing : Ruth 2**
4. **Zingen : Gezang 57 : 1, 2 en 4 (90Gz)**
5. **Tekst : Deuteronomium 24 : 19 - 22**
6. **Zingen : Lied 473 : 1, 2, 4 en 5**
7. **Geloofsbelijdenis Gezang 2 : 1 en 5 (gelezen art. 2 – 7)**
8. **Dankzegging en gebed**
9. **Slotzang : Gezang 35 : 1 - 3**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

Het is een goede gewoonte om twee keer per jaar op een woensdagavond als gemeente van Jezus Christus bij elkaar te komen om ons gebed tot de Here te richten in verband met de landbouw en ons dagelijks werk. Niet dat je in ons land daarvoor de handen op elkaar krijgt. Eerder zullen mensen je wat meewarig aankijken als je vertelt dat we daarvoor vanavond bij elkaar zijn. Voedsel? Ga je daarvoor bidden of danken? Dat ligt toch gewoon in de winkel. Hoe het in de winkel is gekomen, daar staan we in de Randstad nauwelijks bij stil. Terwijl zo ontzettend veel mensen er telkens weer aan bijdragen dat ons eten in die winkel komt. Als je nagaat wat er allemaal moet gebeuren om van de graankorrel in de zaaimachine van de boer tot het brood op onze tafels te komen, dan is het bijna onvoorstelbaar langs hoeveel schakels dat gaat. We zijn als mensen allemaal op een of andere manier afhankelijk van elkaar. We zijn afhankelijk van de agrariërs die ons eten verbouwen. Agrariërs in Nederland, maar ook in Spanje voor onze sinaasappels, in Colombia voor onze bananen. Die producten moeten vervoerd worden. Daarvoor zijn vrachtwagens nodig en schepen. Die vrachtwagens en schepen moeten gebouwd en onderhouden worden. Ze hebben diesel nodig voor hun motoren. De wegen waarover de vrachtwagens rijden moeten aangelegd en onderhouden worden. De

vrachtwagens hebben banden nodig om te kunnen rijden. Die banden moeten weer ergens gemaakt worden. De bandenfabrieken hebben ook weer grondstoffen nodig. En ga zo maar door. De ananas die u misschien vanavond hebt gegeten was misschien wel geoogst door een boerenarbeider in Brazilië die op dit moment zijn bescheiden lunch aan het eten is en zit te piekeren over de vraag hoe hij het schoolgeld voor zijn kinderen moet betalen. U vraagt zich misschien af wat dit allemaal te maken heeft met de tekst van vanavond? Het heeft dit met elkaar te maken: de Here wil dat we ons voortdurend bewust zijn van de verbondenheid met onze naaste. In onze tekst gaat het dan over de zwakke naaste, de naaste die voor zijn leven afhankelijk is van de steun van zijn sterke naaste. Ik bedien u in dit dankuur het Woord van de Here onder het volgende thema:

Wie zich bij zijn rijkdom aandacht heeft voor de nood van zijn afhankelijke naaste, mag rekenen op de zegen van de Here.

Mozes brengt in onze tekst de vroegere woorden van de Here in de herinnering van het volk Israël. Een volk dat op dat moment nog geen millimeter land bezit. Laat staan een akker waar graan op staat. Of een boomgaard met olijfbomen. En ook is er nog niemand die zelfs maar een enkele wijnstok bezit. Maar straks zal dit slavenvolk zonder land wel akkers bezitten, olijfbomen en wijngaarden. Iets onvoorstelbaars voor deze mensen waarvan de meesten in hun leven nooit meer hebben gezien dan de woestijn waar ze doorheen trokken.

En nu spreekt Mozes over een tijd waarin velen van hen wel akkers, olijfbomen en wijngaarden zullen bezitten. Wie zo lang geen bezit heeft gehad, kan gemakkelijk in de verleiding komen om alles wat hij op een gegeven moment heeft, krampachtig vast te willen houden. Maar de Here wil hier niet van weten. Nu leeft het volk van wat de Here ze in de woestijn geeft. Hij geeft ze water, kwartels en het manna. Ze zijn volledig van de Here afhankelijk. Maar als ze straks akkers, olijfbomen en wijngaarden hebben, dan moeten ze nog altijd leven in het besef dat ze leven van wat de Here in zijn genade geeft. De Here wil gekend zijn als de God die voor zijn volk zorgt. Als de God die niet moe wordt om ieder jaar regen en zon te geven. Die niet moe wordt om de gewassen op het veld te laten groeien, om jongen te geven aan de dieren.

Maar bij al die zegen en rijkdom die de Here wil geven aan zijn volk, mogen zijn kinderen niet vergeten, dat ze ooit arm zijn geweest, slaven zijn geweest in Egypte. Daar

waar ze niet in tel waren. Daar waar ze geen rechten hadden. Daar waar ze niets waren. Dom en goedkoop werkvee waren ze daar.

Dat ze straks akkers, olijfbomen en wijngaarden zullen hebben, is niet hun eigen werk, maar het verlossend werk van hun God. Hij heeft gestreden. Hij heeft de farao en zijn leger vernietigd. Hij geeft hun straks het land van die sterke Kanaänieten in bezit. Alles wat ze hebben is het werk, is een geschenk van de Here. Daar zullen zij zich telkens bewust van moeten zijn.

Maar wie zelf weet van de pijn en het verdriet van de slavernij en onderdrukking en daar puur door de genade en kracht van de Here daarvan is bevrijd, die mag zijn hart niet toesluiten voor zijn medemens die nu in armoede en pure afhankelijkheid leeft. Dat is de kern van de boodschap van de Here. Zoals de Here dat ook zelf in vers 22 zegt: Bedenk dat u zelf slaaf bent geweest in Egypte. Daarom gebied ik u zo te handelen.

Wie geen graankorrel achter wil laten op zijn akker, geen olijf aan de boom of geen druif in de wijngaard, gaat in dubbel opzicht de mist in. Zijn eerste fout is dat hij niet op de Here vertrouwt voor zijn toekomst. Hij is angstig en hebberig. Hij zoekt zijn rijkdom en zijn zekerheid in het binnenhalen van die laatste korrel, olijf of druif. Hij vergeet dat de Here zijn enige zekerheid in dit leven is.

Als de Here in vers 19 zegt dat de Here de mens zal zegenen bij alles wat hij onderneemt als hij de achtergelaten schoof achterlaat op het land, dan heeft dat alles met het bovenstaande te maken. Want wie zijn geluk en zijn zekerheid niet zoekt in de Here zijn God, die zal de zorg van de Here verliezen. Hij wil alles zelf doen en daarom zal de Here het hem ook maar zelf laten doen. Maar een mens kan niet staande blijven zonder de zorg van de Here. Vroeg of laat zal die mens ontdekken dat hij toch niet zo zelfredzaam is als hij in zijn trots altijd heeft gedacht.

Verder zal deze mens bij zijn doen en laten telkens weer door angsten geplaagd worden. Want wie in zijn bezit zijn rust zoekt, wordt opgejaagd om nog meer bezit te vergaren. Want wanneer heb je genoeg? Wanneer ben je je leven zeker?

Maar tevens blijkt uit zijn leven dat hij zijn hart gedood heeft. Hij is vergeten, of wil vergeten, dat hij zijn leven en rijkdom dankt aan de verlossende hand van de Here. De Here heeft zijn hart voor hem geopend en naar hem omgezien in zijn nood. Maar nu hij niet meer in nood is, is hij dat vergeten. En als hij zijn naaste gebrek ziet lijden, dan sluit hij zijn hart ervoor af. Hij wil niets van zijn rijkdom afstaan om zijn gebrekkige

naaste te helpen. Voor een dergelijk kil en koud mens is er in het Koninkrijk van de Here geen blijvende plaats.

Jakobus laat zich in zijn brief al in die richting uit : Jakobus 2, 14 en verder. “Broeders en zusters, wat heeft het voor zin als iemand zegt te geloven, maar hij handelt er niet naar? Zou dat geloof hem soms kunnen redden? Als een broeder of zuster nauwelijks kleren heeft en elke dag eten tekort komt, en een van u zegt dan: ‘Het ga je goed! Kleed je warm en eet smakelijk!’ zonder de ander te voorzien van de eerste levensbehoeften – wat heeft dat voor zin? Zo is het ook met het geloof: als het zich niet daadwerkelijk bewijst, is het dood.

De Here Jezus wijst hier ook op in Mattheüs 25, 31 – 45. Daar spreekt Hij over de dag van het grote oordeel. De dag waarop Hij scheiding zal maken tussen de mensen. De mensen die Hij aan zijn rechterhand plaatst, ontvangen een plaats in het Koninkrijk van God. De mensen aan zijn linkerhand worden weggestuurd naar het eeuwige vuur dat bestemd is voor de duivel en de engelen. En welke maatstaf hanteert de Here Christus op die dag? Of we de hongerige te eten hebben gegeven, de dorstige te drinken hebben gegeven, de naakte hebben gekleed, de gevangene hebben opgezocht of dat we dit allemaal niet hebben gedaan. Nu mag niemand uit deze tekst de conclusie trekken dat de mens door zijn goede daden een plek in het Koninkrijk van God verdient. Dat een mens een plek krijgt in Gods rijk is puur door Gods genade. Een genade die mensen ontvangen die in Gods Zoon Jezus Christus geloven als de Redder van hun leven. Dus het is door geloof alleen. Maar of dit geloof een geloof van het hart is of een geloof van lippendienst is, blijkt uit de daden van de mens. Wie zijn hart toesluit voor zijn naaste in nood is vergeten dat hij zelf slaaf is geweest. Die is vergeten dat hij door de genade van de Here uit deze slavernij is bevrijd.

Nu vraagt u zich misschien af of dit nu wel een geschikte preek is voor dankdag. Is dit niet veel meer een preek die bij de Michacampagne hoort. Zeker, hij past goed bij de Michacampagne. Maar hij heeft ook alles met dankdag te maken. Want wat is ons dankuur waard als het alleen maar een lippendienst is. Als we hier alleen maar uit traditie zitten. Wie zijn rijkdom niet wil delen is niet werkelijk rijk. Die heeft misschien wel veel geld op de bank staan, maar in zijn hart is hij arm. En wie zich arm voelt, is ook niet in staat om de Here oprecht te danken.

Boaz was een rijk man. Niet alleen wat bezittingen betreft, maar vooral in zijn hart. Met vreugde zag hij de inzet en liefde van de Moabitische Ruth. Een liefde en inzet die hij niet gezien zou hebben als zijn hart niet dankbaar was geweest. Want dan had hij alleen maar die profiteur gezien die op zijn akker zo nodig de aren moest komen lezen. Het dankuur wordt pas een echt dankuur als we werkelijk een dankbaar hart hebben en deze dankbaarheid elke dag weer in ons hart meedragen. En wie zo vervuld is van dankbaarheid tegenover de Here, die zal ook de zegen van de Here ervaren bij alles wat hij doet. Niet dat alles altijd zal lukken, maar wel zal hij bij al zijn inspanning weten dat de Here hem met zijn liefde en genade omringt. En dat is de grootste en heerlijkste zegen die een mens kan ontvangen. Een zegen die mogelijk is geworden door het verlossend lijden van onze Here Jezus Christus.

Amen